

هنر انقلاب اسلامی

گفت وگو با هنرمندان مشه‌دی به مناسبت ۲۰فروردین ماه، سالروز شهادت سید مرتضی آوینی و روز هنر انقلاب اسلامی

هنر انقلابی مطالبه‌گر و امید آفرین

مکتوب و مستند، کوشید تا امانت دار روایت انقلاب باشد نگاه آوینی به هنر. صرفاً نگاهی از نوع زیبایی‌شناسی و بهره‌گیری از ابزار در تولید آثار هنری نبود. آوینی نگاهی اشرافی به هنر داشت که تکامل آن را در رسیدن نوع انسان به راز خلقت می دانست. در پیوست نگاه اشرافی آوینی به هنر، نگاهی تمدنی نیز وجود داشت که بر مبنای آن، هنر در مسیر تکامل و سیر تمدنی، می‌بایست خاصه هنرمند و پس از او، نوع افرادی را که با هنر ارتباط برقرار می‌کنند در مسیر تکامل و تعالی فردی قرار دهد و جامعه را به جامعه‌ای اخلاقی رهنمون کند. این نگاه سیدمرتضی آوینی، در اندیشه بنیان‌گذار فقید انقلاب و جمهوری اسلامی و پس از آن، رهبر انقلاب اسلامی نیز مورد توجه بوده و در عرصه‌های مختلف، هنرمندان را به سست و سوسی آن تأکید و تشویق کرده‌اند. از آن جمله، این فرمایشی رهبر معظم انقلاب اسلامی در اول مردادماه ۱۳۸۰ است که این‌گونه بیان کرده‌اند: «هنرمند، هم در باب فرم و قالب هنر خودش و هم در قبال مضمون

رضا میرزاده، هنرمند راژدار خزاین غیب است و زبان او، زبان تمثیل و تمثّل است. پس باید رمز و راز ظهور حقایق متعالی و کیفیت حضور و ظهور امر قدسی را در جهان بشناسد. او باید با بصیرت قلبی، راز تمثّل حقایق ملکوتی را بیابد و این یافتن، به معنای علم پیدا کردن نیست. به زبان روان‌شناسی امروز، این یافتن، لزوماً با خودآگاهی نیست، بلکه روح هنرمند باید منزل نزول ملائکه‌ای شود که واسطه الهام رموز غیبی به قلوب و اذواق هستند. قلب هنرمند باید جلوه‌گاه حسن و بهاء حضرت حق باشد و آیینگی نیز بداند. آنچه که بیان شد، بخشی از دیدگاه‌ها و نظرات سید شهیدان اهل قلم، «سید مرتضی آوینی» است که سالروز شهادت او به نام «روز هنر انقلاب اسلامی» نام گرفته است. شهیدی که از هشت سال دفاع مقدس مردم ایران، روایتی مستند و زبانی تازه و گویا بنیان گذاشت که «روایت فتح» نام گرفت و در کنار آن، با تولید آثار

گزارش روز

● هنر انقلاب زبان گویای جامعه

سید محمدرضا میری، هنرمند طراح و گرافیست که در قالب فعالیت‌هایی نظیر نهضت پوستر انقلاب اسلامی کوشیده است تا نوعی همراهی و وحدت بین هنرمندان انقلاب ایجاد کند. او که در سال ۱۳۹۹ نیز به عنوان چهره برتر هنر انقلاب در خراسان رضوی معرفی شد، در معرفی شاخص‌های هنر انقلابی می‌گوید: انقلاب اسلامی ایران پدیده‌ای چند وجهی بوده و شامل مسائل صرفاً سیاسی نبوده است. انقلاب ما در فرهنگ، اقتصاد، صنعت، مسائل اجتماعی، مسائل بین‌الملل نظرانی داشته و دارد و اتفاقاً در همین زمینه‌ها نیز با چالش‌هایی روبه‌رو است. بر همین مبنای، هنر انقلاب نیز هنری است که در هر زمینه‌ای که انقلاب در آن با چالش روبه‌رو می‌شود، تلاش می‌کند در برطرف کردن آن چالش و نیز بروز و ظهور اندیشه‌های اصیل انقلابی در آن مؤثر باشد.

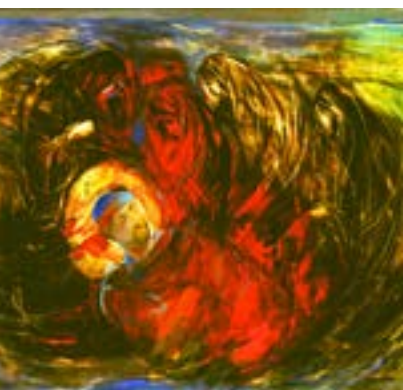
وی می‌افزاید: اگر امروز ما در اقتصاد و تولید چالش داریم، هنر انقلاب اسلامی باید کمک کند تا مسائل و مشکلات این عرصه را بررسی کند و برای متخصصان و مخاطبان‌ش پیشنهادهایی ارائه کند تا آن مشکلات برطرف شود. میری بیان می‌کند: اگر نسل فعلی بدانند که هنرمندان انقلاب به مشکلات آن‌ها فکر می‌کنند، زبان گویای آن‌ها هستند، مسائل آن‌ها را مطالبه می‌کنند و امیدآفرین هستند، از هنر و هنرمند انقلاب دفاع می‌کنند و دلبسته این هنر و این هنرمند خواهند شد.

وی ادامه می‌دهد: هنر انقلاب را اگر فقط در عرصه‌های خاص یا مناسبت‌های تقویمی خاص محصور کنیم، نه با سخگوی مأموریتی است که در عرصه‌های مختلف دارد و نه نسل جدید با آن ارتباط برقرار خواهد کرد. به هر اندازه این هنر باری از روی دوش نسل جدید بردارد، نسل جدید هم به هنر و هنرمند علاقه‌مند خواهد شد.

حفظ هویت محتوایی هنر انقلابی محمد مهدی خالقی، هنرمند، کارگردان و مستندساز نیز که در دو دهه گذشته، آثار متعددی را در حوزه‌های داخلی و بین‌المللی تولید کرده، تلاش کرده است از این منظر در مسیر گفتمان انقلاب اسلامی حرکت کند. او درباره نقشی که شهید آوینی در گسترش و توسعه هنر انقلاب داشته است می‌گوید: شهید آوینی بدون شک عمیق‌ترین تأثیر را بر هنر انقلاب اسلامی داشت. آوینی هنر را وسیله‌ای برای بیان ارزش‌های انقلابی، دینی و انسانی در جامعه دینی می‌دانست.

وی آوینی را یک هنرمند نظریه‌پرداز جامع‌الاطراف می‌داند و در ادامه می‌گوید: آرمان‌خواه، عدالت‌طلب، دین‌دار، یک شیعه مخلص و هنرمند فرم‌بلد و هنرپه‌م بود... شهید آوینی همچنین شاخه‌های مختلف هنر و ادبیات را درک کرده و در آن‌ها سادت به تولید زده بود. تفاوت بزرگش در همین عمل‌گرا بودن و هم‌زمانی نظر و عمل بود. سید مرتضی آوینی این ویژگی‌ها را به سبب مطالعه، فهم و درک متون اصلی دین و انقلاب اسلامی به دست آورده بود... فلسفه و کلام می‌دانست، به قرآن و احادیث مسلط بود و با اقشار مختلف مردم از دانشگاه تا حوزه و ... حشر و نشر داشت. وی می‌افزاید: از منظر شهید آوینی، هنر انقلابی یا هنر دینی آیین به بازتاب درونیات هنرمند است یعنی آنچه را زیسته و فکر کرده باشی، در هنر

بازتاب خواهد داشت. تفاوت عمده هنر انقلابی و هنر به اسم انقلاب همین است. خالقی درباره مسیر هنر انقلابی نیز معتقد است: هنر انقلاب اسلامی چون به مانند خود انقلاب متکی است بر فطرت الهی و آنچه خداوند در نهاد هر انسانی قرار داده است، می‌تواند با همه نسل‌ها و با وجود همه تغییرات نسلی ارتباط برقرار کند.

وی می‌افزاید: البته این موضوع منوط به دو شرط است: اول اینکه ماهیت و هویت حقیقی محتوایی خود، یعنی همه آنچه در آرای بزرگان انقلاب اسلامی مثل حضرت امام خمینی و رهبر انقلاب اسلامی آیت‌... خامنه‌ای، شهید آوینی، چمران، بهشتی و ... دیده‌ایم را حفظ کرده و توسعه دهد. دوم اینکه بتواند نسبت به بیان هنرمندانه زمانه و فرم به روز خود را زنده و پویا نگه دارد.

احمد منصوری‌نژاد: **هنر انقلابی، هنری است که به مسائل ناب انسانی می‌پردازد و عناصری هنرمند نقاش که در جامعه هنری به احمد منصوب مشهور است و آثار او از شهدا و بزرگان انقلاب اسلامی در جای جای شهر نقش بسته**

است نیز می‌گوید: هنر انقلاب، بر اساس آنچه که عاملان آن دل در گرو ارزش‌های انقلاب داشته‌اند، مسیر خود را پیموده است. هنری که برخاسته از ارزش‌های انقلاب و مبلغ اندیشه‌های آن بوده است و تجلی آن در اندیشه و رفتار شخصیت‌های انقلاب اسلامی وجود داشته است. وی می‌افزاید: هنر برخاسته از این فرهنگ، هنری

است که به مسائل ناب انسانی می‌پردازد و عناصری مانند از خودگذشتگی و ایثار، عدالت و ایستادگی و مقاومت در آن بسیار پررنگ است. هنرمندی نیز که در این مسیر گام برمی‌دارد، باید دل خود را صیقل دهد تا هنر خود را عرضه کند و به کار بگیرد.

منصوب می‌گوید: البته در مسیر ادامه انقلاب و به ویژه در گام دوم و چهل سال دوم انقلاب، گام سنگینی بر عهده هنرمند انقلابی است. همچنان که دستگاه‌ها و مجموعه‌های فرهنگی نیز در این مسیر تکالیفی را بر عهده دارند که اگر این تکالیف محقق نشده است.

اگر بخواهیم مطابق با فرمایشات رهبر انقلاب اسلامی در گام دوم انقلاب اسلامی قدم برداریم، باید ضمن استفاده از تجربیات چهل سال نخست انقلاب، نقاط ضعف و آسیب‌های مسیر طی شده را برطرف کنیم. از جمله آن، توجه و حمایت جدی از افرادی است که شتعد

حرکت در مسیر هنر انقلاب اسلامی هستند و اگر حمایت نشوند، نمی‌توانند در این مسیر تأثیرگذار باشند و علاوه بر این، نیاز به آموزش را نباید نادیده گرفت و می‌بایست اقدامات بسیار جدی‌تری در این راه انجام شود. اندیشه‌های فرهنگی و هنری بزرگان انقلاب باید به نحو مطلوب به نسل‌های جدید معرفی شود.

با سایر موضوع‌های شناخته شده تفاوت دارد و علی‌رغم اینکه می‌تواند همه موضوع‌های اجتماعی و فرهنگی را در بر بگیرد، در واقع در قالب یک ارزش متعالی به هنر خود جامه مقدس می‌پوشاند و درک این مهم می‌تواند حاصل آن اثری تأثیرگذار و ماندگار شود. و مصداق جمله سردار سلیمانی که «باید شهید بود تا شهید شد» را می‌توان در هنر مقاومت این‌گونه بازگو کرد که باید در عرصه سینمای مقاومت مجاهد بود تا جهاد را ثبت کرد.

● سینمای مقاومت در مسیر احیا و حفظ و اعتلای تاریخ امروز

سینما هنر صنعتی تأثیرگذار، تاریخ‌ساز، فرهنگ‌ساز و ماندگار است که اگر با باور دینی همراه باشد و در مسیر ارزش‌های انسانی رشد کند باعث می‌شود که سینمای مقاومت به احیا و حفظ و اعتلای تاریخ امروز، فرهنگ سازی اجتماعی با باور دینی و ماندگاری در عرصه‌های مختلف بدل شود. به قول رهبر فرزانه و حکیم انقلاب عزیزمان، کسانی که از تاریخ خود درس نگیرند محکوم به تکرار آن هستند. تاریخ سینمای دفاع مقدس که قطعاً نمی‌توان نقاط عطف و برخی آثار ارزشمند آن را نادیده گرفت به ما همچون چراغ راه پیش‌رو را نشان می‌دهد تا از نقاط ضعف گذشته برای رشد سینمای مقاومت درس بگیریم و با حداقل خطا به سینمای مقاومت در بعدی جهانی پرداخته شده و تأثیرگذاری آن را برای جامعه جهانی حفظ و ماندگار کرد. بی‌شک اگر ما به انتقال ارزش‌ها و انتشار تاریخ مقاومت مظلومان همت نگماریم دشمنان به روایت آن از دید خود خواهند پرداخت و حقایق را وارونه به جهانیان ارائه خواهند کرد.

سطحی نگری به نقض هدف اصلی منجر شد و گاه با سطحی‌ترین نوع برداشت به یک نوع ضد فرهنگ بدل شد. وقتی فیلم سازی، که هنر صنعتی مهم و تأثیر آن دامنه دار و تاریخ‌ساز است، به یک راه‌رو به سینمای حرفه‌ای برای عده‌ای تبدیل شده بود و تنها با هدف تولید یک فیلم نه انتقال یک مفهوم مقدس به ابزاری برای رسیدن به هدف فیلم ساختن می‌شود، بودجه‌هایی که قرار بود به حفظ ارزش‌های دفاع مقدس و ثبت درست تاریخ برای آیندگان صرف شود با این نگاه سطحی به نتایجی ختم شد که امروز نمی‌توان به آن نمره قبولی داد.

● سینمای مقاومت: از باور تا عمل هنرمند تا باورمندانه و با ایمان با سوز خود همراه نشود. حاصل کارش در جان مخاطب نمی‌نشیند و بر تارک تاریخ ماندگار نخواهد شد. هنرمند فیلم‌ساز اگر به هنر مقاومت باور نداشته باشد

درنگ

«صیاد» امروز به سینماهای آید

فیلم سینمایی «صیاد» به کارگردانی جواد افشار و تهیه‌کنندگی محمدرضا شفیعی که در جشنواره چهل و سوم فیلم فجر اکران شد، امروز چهارشنبه ۲۰ فروردین به مناسبت روز ارتش و شهادت شهید علی صیاد شیرازی در سینماهای

کشور اکران می‌شود. فیلم سینمایی «صیاد» محصول بنیاد سینمایی فارابی و بنیاد شهید و امور ایثارگران است که توانست در جشنواره ملی فیلم فجر در سال گذشته منتخب دو سیمرغ بلورین شود و قرار است به شکل سریال هم از تلویزیون پخش شود. حسین تراب‌نژاد که طی یک دهه اخیر، کارنامه قابل‌قبولی از خود در زمینه نگارش فیلم‌نامه به جای گذاشته است، در نخستین فیلم نوشته بیوگرافی خود، به برش مهمی از زندگی شهید صیاد شیرازی پرداخته است. نقش اصلی فیلم «صیاد» را علی‌سرایی بازی کرده است و دیگر بازیگران آن هومن برق‌نورد، مارال بنی‌آدم، نادر سلیمانی، محمدرضا هدایتی، ایوب آقاخانی، خیام وقار کاشانی، حامد شیخی، رز رضوی هستند. در خلاصه داستان آن آمده است: مدتی است این سؤال‌رهایم نمی‌کند، چرا گلوله‌ها از کنارم می‌گذرند و نادیده‌ام می‌گیرند؟ علی صیاد شیرازی در ۲۳ خرداد ۱۳۲۳ در روستای کبودگنبد از توابع مشهد (واقع در شهرستان کلات استان خراسان رضوی فعلی) زاده شد. صیاد شیرازی از فرماندهان جنگ ایران و عراق بود. او در ۲۱ فروردین ۱۳۷۸ در تهران و مقابل در منزلش، به دست اعضای سازمان مجاهدین خلق ترور شد. پس از شهادت به وی درجه سپهبدی داده شد.

هنرگرام

انتقاد تند مهران غفوریان به حملات جدید غزه

مهران غفوریان در صفحه شخصی خود به حملات جدید غزه واکنش نشان داد. به گزارش خبرنگاران، مهران غفوریان، بازیگر سینما و تلویزیون، در محکومیت جنایات رژیم صهیونیستی در غزه، استوری در اینستاگرامش منتشر کرد و نوشت:

«اصلاً نمی‌خواستم حالتون رو بد کنم... ولی من دختر دارم و اشک ریختم، خدا ازتون نگذره... خدا ازتون نگذره... خدایا خودت توموش کن این آزار کودکان رو...»

اخبار هنری مشهد

پخش «مکتب خورشید» از شبکه ۴

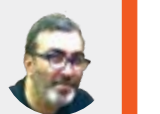
ویژه‌برنامه مکتب خورشید، برنامه جدید تولیدی مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی، از ۱۶ فروردین ماه، به روی آنتن شبکه ۴ سیما رفته و هم اکنون در حال پخش است. مشاور مدیرعامل مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی در این باره گفت: این ویژه‌برنامه تلویزیونی با رویکرد پرداختن به مسئله مطالعات تاریخی در حوزه هنر، بررسی مباحث نظری و مفهومی مکتب هنر رضوی، بررسی گنجینه عظیم هنرهای به‌کاررفته در حرم مطهر رضوی و نسبت علوم انسانی و اسلامی با هنر و هنرهای جدید در فضای رضوی، تولید شده است. محمد جواد استادی بیان کرد، ویژه‌برنامه تلویزیونی «مکتب خورشید» در هشت قسمت به تهیه‌کنندگی مهدی شریفی و کارگردانی علی میرزایی، به صورت گفت‌وگو محور، بین سردبیر برنامه و مهمان تدوین شده که هر گفت‌وگو در دوبخش تنظیم شده و در دو تایم ۲۰ دقیقه‌ای به همراه اینم‌های ویدیویی، متناسب با موضوع برنامه، پخش می‌شود. وی افزود: پنج قسمت نخست این برنامه از ۱۶ تا ۲۱ فروردین، از شبکه تا چهارشنبه و سه قسمت پایانی نیز از ۲۴ تا ۲۷ فروردین در روزهای شنبه تا دوشنبه، از شبکه ۴ سیما پخش می‌شود.

چارسوق هنر

آغاز پخش فصل جدید «خونه مونه»

فصل سوم مستند مسابقه «خونه مونه» که کاری از مرکز سیمرغ از ۲۷ فروردین از شبکه یک سیما پخش خواهد شد. به گزارش صبا، فصل سوم مستند مسابقه «خونه مونه» در روستای شمس‌آباد داراب تولید شده است. در فصول گذشته روستاهایی در استان‌های مازندران، گیلان، فارس و بوشهر میزبان فصل‌های اول تا چهارم «خونه مونه» بوده‌اند که فصل‌های اول و دوم روی آنتن رفته و فصل سوم نیز از ۲۷ فروردین روی آنتن شبکه یک می‌رود. در این فصل دو خانواده از استان‌های اصفهان و خوزستان، به روستای شمس‌آباد پاسخی می‌روند تا زندگی روستایی را تجربه کنند. جانش‌های متعددی نظیر نگهداری از دام و طیور، کار در نخلستان، تهیه چاشنی‌ها و غذاهای محلی داراب، یادگیری لهجه و آواز محلی دارابی، تجربه کسب و کارهای روستایی و کسب درآمد در روستا بخش‌هایی از مأموریت‌های مستند مسابقه «خونه مونه» است. فصل سوم «خونه مونه» در هشت قسمت پنجاه دقیقه‌ای به کارگردانی مصطفی آتش‌مردوشایان رنجر تولید شده است که از ۲۷ فروردین، چهارشنبه، پنجشنبه و جمعه‌ها حوالی ساعت ۱۹ از شبکه یک سیما پخش می‌شود.

علیرضا حسینی‌موسوی
فیلم‌ساز و پژوهشگر سینما

دیدگاه روز

● پرهیز از شعارزدگی در سینمای مقاومت یکی از دلایل اصلی آن شعارزدگی و نگاه سطحی به مقوله محترم و مقدس دفاع از کشور و حریم باورهای عمومی مردم بود. این شعارزدگی و نمادهایی که می‌توانست بسیار هنرمندانه به خرده فرهنگ و حتی عناصر سازنده در نمادهای بیرونی اجتماع تبدیل شود، به دلیل همین

● پرهیز از شعارزدگی در سینمای مقاومت

یکی از دلایل اصلی آن شعارزدگی و نگاه سطحی به مقوله محترم و مقدس دفاع از کشور و حریم باورهای عمومی مردم بود. این شعارزدگی و نمادهایی که می‌توانست بسیار هنرمندانه به خرده فرهنگ و حتی عناصر سازنده در نمادهای بیرونی اجتماع تبدیل شود، به دلیل همین